TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Ứng viên Donald Trump hứa hẹn tạo đột phá thực chất trong xung đột Nga - Ukraine

16:09 05/11/2024

Trong trường hợp ông Trump trở lại được Nhà Trắng, Ukraine sẽ có cơ hội hưởng ít nhất 4 năm hòa bình, trong đó họ có thể cải cách lực lượng vũ trang, bắt đầu xây dựng công nghiệp quốc phòng riêng, khôi phục lại ngành năng lượng và bắt đầu phục hồi ngành nông nghiệp và cơ sở hạ tầng bị phá hủy do chiến tranh.

Cả Tổng thống Mỹ Biden và Phó Tổng thống Harris đều chỉ trích cáo buộc Triều Tiên gửi quân giúp Nga. Tuy nhiên, trước thông tin về lính Triều Tiên, hai vị lãnh đạo này mới chủ yếu thể hiện sự ủng hộ bằng lời cho Ukraine chứ chưa thực sự cung cấp phương tiện để giúp Ukraine giành chiến thắng thực sự. Và do vậy, trên thực tế Ukraine tiếp tục đuối sức trong cuộc chiến tiêu hao kéo dài và tốn kém với Nga - một đối thủ với tiềm lực lớn hơn nhiều.

Tuy nhiên, cựu Tổng thống Mỹ Trump - ứng viên hiện tại trong cuộc bầu cử Mỹ 2024, có thể tạo khác biệt lớn so với cả ông Biden lẫn bà Harris. Một số nhà quan sát cho rằng, ông Trump có thể trở thành động lực cho sự thay đổi mà Ukraine cần. Lý do cho điều này nằm ở chỗ, ông Trump muốn có hòa bình tại Ukraine nhưng mà là một nền hòa bình với nhiều điều khoản có lợi cho ông ấy chứ không phải nước Nga.

Từ trong chiến hào, lính Ukraine bắn súng B-41 về phía quân Nga. Ảnh Nytimes.

Nếu ứng viên Trump đắc cử tổng thống lần này, ông có thể đạt được mục tiêu xác lập hòa bình bằng… một tối hậu thư gửi cho mỗi bên. Đối với Ukraine, ông sẽ hối thúc Tổng thống Zelensky ngồi vào bàn đàm phán thông qua ảnh hưởng từ sự hậu thuẫn của Mỹ. Đối với Nga, ông có thể đe dọa điều ngược lại: Mỹ có thể bất ngờ mở rộng sự ủng hộ dành cho Ukraine và khơi mạnh trở lại cuộc chiến kinh tế nhằm vào Nga.

Tối hậu thư như vậy có khả năng đạt hiệu quả cao. Chiến sự giữa Nga và Ukraine đã bào mòn đáng kể sức lực của cả hai bên - điều này thể hiện rõ trên tiền tuyến.

Cách đây vài ngày, Nga nỗ lực tấn công trên 4 trong số 5 hướng chính của mặt trận Ukraine. Trong cuộc tấn công ồ ạt ít được phản ánh trên báo chí này, Nga đã chiếm được hơn chục ngôi làng của Ukraine. Tuy nhiên, Nga đồng thời hứng chịu một số tổn thất không nhỏ về nhân lực và thiết bị. Khi mùa mưa tới, thế khó khăn của Nga sẽ tăng lên do thiếu lực lượng dự bị chiến lược và chiến thuật. Chưa kể, đất đen bùn lầy phổ biến vào mùa mưa ở Ukraine sẽ khiến Nga khó triển khai vũ khí khí tài hạng nặng. Tất cả những yếu tố này cộng lại sẽ khiến Nga phải ngừng tiến công cho đến tháng 1 năm sau (2025).

Tình hình của Ukraine thậm chí còn tệ hại hơn nhiều, trong đó có tình trạng thiếu nhân lực trầm trọng. Viện binh của Ukraine được huấn luyện kém và có xu hướng bỏ vị trí khi vấp phải đà tiến mạnh của quân Nga. Thực trạng này khiến các đơn vị giàu kinh nghiệm của Ukraine bị rơi vào thế bao vây và vẫn phải rút

lui về tuyến sau. Trong khi đó, Nga dùng lục quân đông đảo và ưu thế không quân để "gặm nhấm" dần dần các lãnh thổ do Ukraine kiểm soát.

Hai bên đang tiến gần đến tình thế mà trong cờ vua người ta gọi là thế Zugzwang, tức là thế bị cưỡng ép phải đi nước cờ trong trạng thái bất lợi, khiến thế trận thêm tệ hại hơn. Nga thì thiếu phương tiện và lực lượng để mở rộng tiến công, còn Ukraine chỉ có nguồn lực vừa đủ để làm chậm đà tiến của Nga. Trong 2 tháng tới, dự kiến Ukraine sẽ xây dựng phòng tuyến dọc theo toàn bộ mặt trận, còn Nga sẽ tích trữ nguồn lực chiến lược cho một chiến dịch tấn công mới.

Trong thế giằng co đó, ngón tay của Mỹ nhúng vào hướng nào sẽ dễ làm cán cân đôi bên nghiêng về bên đó.

Ẩn số hiện nay là liệu phương Tây có trao cho Ukraine tất cả những thiết bị cần thiết và cho phép Ukraine tập kích sâu vào lãnh thổ Nga để phá hủy lực lượng và nguồn lực dự bị của Nga. Trong tình thế ấy, nếu ứng cử viên Trump áp dụng tất cả những biện pháp nói trên và cố gắng chấm dứt xung đột Ukraine bằng một lệnh ngừng bắn kéo dài thì ông sẽ thu được nhiều lợi ích.

Ứng cử viên Tổng thống Mỹ Trump gặp gỡ với Tổng thống Ukraine Zelensky tại New York hồi tháng 9/2024. Ảnh Reuters.

Hiện nay, cán cân xung đột vẫn đang nghiêng nhỉnh về phía Nga. Tuy nhiên, tình hình này có thể thay đổi nếu Mỹ dồn tiền và nguồn lực để giúp Ukraine phá hủy các mục tiêu chiến lược nằm sâu bên trong lãnh thổ Nga. Còn nếu Mỹ dứt bỏ mọi sự giúp đỡ dành cho Ukraine, gần như chắc chắn thế trận Ukraine sẽ tan rã.

Nhìn chung Mỹ vẫn muốn Ukraine chiến thắng, nhưng cũng muốn tránh những kịch bản nguy hiểm bất ngờ nếu Nga thất thế. Do vậy, ông Trump nếu đắc cử có thể sẽ nỗ lực ép hai bên xung đột đạt được một thỏa thuận ngừng bắn dài lâu - kết quả này vừa an toàn vừa có lợi cho chính quyền dự kiến trong tương lai của ông.

Khi xung đột Nga - Ukraine đi theo hướng này, cả hai nước sẽ đối mặt những áp lực riêng. Với Ukraine, tiền tuyến sẽ trở thành biên giới mới. Với Nga, họ sẽ không thể tìm kiếm thêm lãnh thổ mà họ đã tuyên bố sáp nhập, chấp nhận những nơi còn lại đó vẫn thuộc về Ukraine. Và cuối cùng cả hai bên sẽ bị buộc phải rút vũ khí hạng nặng ra khỏi biên giới.

Về lâu dài, kịch bản này có thể mang lại lợi ích cho Ukraine. Họ sẽ có cơ hội tổ chức bầu cử tổng thống mới và quốc hội - điều này là cực cần thiết trong bối cảnh nhiệm kỳ chính phủ Ukraine đã hết. Nếu Ukraine có được chính phủ mới, họ sẽ nhận được sự ủng hộ rộng rãi hơn để hội nhập vào Liên minh Châu Âu (EU) và gia nhập khối quân sự NATO. Khi ấy, Ukraine cũng có cơ hội để đạt một thỏa thuận với Mỹ và các nước NATO bảo đảm giữ 80% lãnh thổ của Ukraine đang nằm dưới quyền kiểm soát của họ và đàm phán về 20% diện tích lãnh thổ còn lại do Nga chiếm giữ.

Trong trường hợp ông Trump trở lại được Nhà Trắng, Ukraine sẽ có cơ hội hưởng ít nhất 4 năm hòa bình, trong đó họ có thể cải cách lực lượng vũ trang, bắt đầu xây dựng công nghiệp quốc phòng riêng, khôi phục lại ngành năng lượng và bắt đầu phục hồi ngành nông nghiệp và cơ sở hạ tầng bị phá hủy do chiến tranh.

Và khi tình hình được cải thiện như vậy, Ukraine mới có điều kiện để dựa vào nỗ lực ngoại giao của mình cũng như của phương Tây nhằm thu hồi những lãnh thổ mà họ tuyên bố đã mất vào tay Nga.

Với những phân tích như trên, cờ đang nằm sát tay ứng cử viên Tổng thống Mỹ Trump trong việc xử lý hồ sơ Ukraine.

The Hill